

Karakter ve Değer Eğitimi

Prof. Dr. Halil İbrahim Sağlam

7. Baskı

Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM

KARAKTER VE DEĞER EĞİTİMİ

ISBN 978-605-241-607-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Şubat 2019, Ankara
7. Baskı: Haziran 2022, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Güzel ahlaka adanmış ömürlere...

Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM

Trabzon'un Yomra ilçesinde dünyaya geldi. İlkokulu Yomra'nın Kayabaşı Köyü'nde, ortaokulu ve liseyi Trabzon'da tamamladı. Lisans eğitimini Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı'nda, doktora eğitimini Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı'nda tamamladı. 1994 yılında Mardin'de başladığı öğretmenlik hayatını İstanbul ve Siirt'te 1999 yılına kadar devam ettirdi. Vatani görevini bu süre içinde astğmen öğretmen olarak yaptı. 1999 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Rize Eğitim Fakültesi'ne öğretim görevlisi, 2006 yılında da Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne öğretim üyesi olarak atandı. İlköğretim Bölüm Başkan Yardımcılığı, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Başkanlığı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür Yardımcılığı, Fakülte Yönetim Kurulu Üyeliği, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü görevlerinde bulundu. "Sakarya University Journal of Education" adlı derginin editörlüğünü yaptı. Mayıs 2018 tarihinde İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Temel Eğitim Bölümü'ne profesör olarak atandı. Halen İstanbul Medeniyet Üniversitesi'ndeki görevine devam eden Sağlam, burada da Temel Eğitim Bölüm Başkanlığı, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığı, Fakülte Yönetim Kurulu Üyeliği, Senato Üyeliği, Çocuk Eğitim ve Bilim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü görevlerinde bulundu. Eğitim Fakülteleri Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu [EFAK] Başkan Vekilliği yaptı. Temmuz 2020 tarihi itibarıyla Eğitim Bilimleri Fakültesi Dekanlığı görevini yürüten evli ve üç çocuk babası olan Sağlam'ın, sosyal bilgiler eğitimi, bilinçli tüketicilik, vatandaşlık eğitimi, değer eğitimi, aile ve sınıf öğretmenliği eğitimi gibi ulusal ve uluslararası alanlarda yayımlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

ÖN SÖZ

İnsan, sahip oldukları ölçüsünde sorumlu, sorumluluklarını yerine getirdiği ölçüde de değerli bir varlıktır. Değer üretmesi ve değer alanında yaşaması itibariyle diğer varlıklardan ayrılan insanın; kendisine, ailesine, toplumuna, kendini var edene karşı sorumlulukları vardır. Hayatını belli ölçütler dâhilinde arzuları ile sorumlulukları arasında dengelemek durumundadır. İnsan olarak özgürlüğü kalkan yapamayacağını, dolayısıyla sınırsız ve sorumsuz davranamayacağını farkında olması, kendini kontrol edebilmesi gerekir. Karakter ve değer eğitimi ebeveynler, öğretmenler ve çevre için devredilemez, ertelenemez bir sorumluluk, bir zorunluluktur. Toplumda güven içinde mutlu bireyler olarak yaşayabilmenin yolu, iyi karakterli kişiler yetiştirmekten geçiyor. Bunun için şikâyet etmek, eleştirmek yerine herkesin gücü ve sorumluluğu ölçüsünde iyi karakterli insan yetiştirilmesi sürecine katkı sağlaması gerekiyor. Bu bağlamda Karakter ve Değer Eğitimi bir dersin sınırlarını aşan bir gerçeklik olarak kabul edilmeli, bir farkındalık oluşturabileceği düşünülmelidir. Burada, esasen kazanılan farkındalığın, öğrenilenlerin hayatın bütününe nüfuz ederek kalıcı hale gelmesi, sürdürülmesi önem arz etmektedir. Kişinin karakterini, sahip olduğu değerlerin belirlediği dikkate alındığında, değerlerin karakter oluşumunun belirleyicisi olduğu söylenebilir. Bu durum, değerlerin karakter oluşumundaki fonksiyonunun anlaşılması bakımından önemlidir. Bu da karakter eğitiminin değer eğitimiyle birlikte ele alınmasını anlamlı kılabılır.

Karakter ve Değer Eğitimi dersi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih ederek önemli bir sorumluluk üstlendiklerinin farkında olmaları açısından kıymetlidir. Öğretmenlerin söylediklerinden çok yaptıklarının önemli olduğu, yaşamın her alanında örnek olmaları gerektiği bilinmelidir. Bu, düşünölmeye değer bir husustur. Öğretmenlik programlarındaki derslerin çeşitliliği ve insanın çok yönlülüğü dikkate alındığında gönöl birliğinin birçok şeyin üstesinden gelebildiği, gelebileceği kolayca fark edilebilir. Herkes sorumlulukları ölçüsünde gövdesini değil, elini taşın altına koyduğunda; herkes değişmeye kendisiyle başladığında ne çok şeyin değişebildiğine bizzat tanıklık edebilir.

Karakter ve değer eğitiminde anne babalara da önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Karakter ve değer eğitimi bileşenlerinin bu hususta tutarlı davranmaları büyük önem taşımaktadır. Bu eğitimin bileşenlerinden biri olan ailede kimi zaman bu sorumluluk çeşitli mazeretler ileri sürülerek ötelenmeye çalışılabilmektedir. Anne babalar yoğunluklarını, sivil toplum kuruluşlarındaki çalışmalarını, sosyal faaliyetlerini öne sürerek bu sorumluluklarından kurtulabileceklerini düşünebilirler. Sosyal bir varlık olarak insanın sosyal sorumlulukları ile diğer sorumluluklarını dengelemesi elbette gereklidir. Çocukların her bir gelişim döneminin ayrı bir önemi olmakla birlikte, özellikle ilkokula başlayacakları döneme kadarki zamanın ayrı bir yeri bulunmaktadır. Vicdanlarını rahatlatmak amacıyla mevcut yoğunluklarını bertaraf ettikten sonra çocuklarının ihmal ettikleri karakter ve değer eğitimlerine gerekli özeni göstereceklerini düşünen, kendi kendine sözler veren ebeveynlerin durumu treni kaçırmış yolcunun durumuna benzetilebilir. Böyle bir durumda hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı bilinmeli, çok geç kalındığının farkında olunmalıdır. Nedeni her ne olursa olsun çocuklara yönelik bir ihmalin, bir boşluğun hiç de arzu edilmeyen başka unsurlar tarafından doldurulmaya açık olduğu göz ardı edilmemelidir. Ebeveynler çocuklarına ait bu dönemi ihmal ettiklerinde, olması gereken bağı kurmakta güçlük çekebileceklerinin farkında olmalıdırlar. Bu süreçte ortaya çıkan sorunları giderebilmek mümkün olmayabilir. Ayrıca, insanoğlunun yarına ilişkin bir teminatı da yoktur. Geleceği bugünden daha iyi kılmanın yolu, hemen şimdi, öğretmenlerin ve ebeveynlerin çocuklara model olduklarının farkında olmaları; yaşamla- rıyla karakter ve değer eğitimine katkı sağlamalarıdır. Bilinmelidir ki hiçbir pişmanlık karakter ve değer eğitimindeki hataları gideremez.

Çalışmanın vücut bulmasına, bilgi birikiminin oluşmasına katkı sağlayan hocalarıma, mesai arkadaşlarıma, aileme, öğrencilerime ve isimlerini sayamayacağım birçok özel insana müteşekkirim. Ayrıca başta, Değerli Servet Sarıkaya olmak üzere kitabın yayıma hazır hale getirilmesinde büyük bir titizlik gösteren Pegem Akademi Yayınevi Ailesi'ne yürekten teşekkür ederim. Çalışmanın iyi karakterli insanlar yetiştirilmesine katkı sağlaması dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
-------------	---

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Giriş.....	1
Eğitim.....	2
Ahlak	4
Kişilik	6
Karakter	9
Mizaç.....	10
Benlik.....	11
Erdem	12
Adalet.....	14
Hikmet.....	14
İffet	15
Şecaat	15
Sonuç.....	16

2. BÖLÜM

KARAKTER GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

Giriş.....	19
Karakter Gelişimi ve Eğitiminde Aile	20
Ebeveyn Tutumlarının Karakter Gelişimi ve Eğitimine Etkisi.....	24
Demokratik Ebeveyn Tutumu	26
Otoriter Ebeveyn Tutumu	28
Tutarsız Ebeveyn Tutumu	30
İlgisiz Ebeveyn Tutumu.....	31
Aşırı Koruyucu Ebeveyn Tutumu	32
Karakter Gelişimi ve Eğitiminde Çevre	34
Karakter Gelişimi ve Eğitiminde Okul	36

Karakter Gelişimi ve Eğitiminde Örtük Program	38
Sonuç.....	40

3. BÖLÜM

DEĞERİN TANIMI VE SINIFLAMASI

Giriş.....	43
Değer ve Tanımı.....	44
Değer Sınıflaması.....	47
Milton Rokeach'ın Değer Sınıflaması	48
Shalom Schwartz Değer Sınıflaması	50
Geert Hofstede'nin Değer Sınıflaması	53
Clare W. Graves'in Değer Sınıflaması	55
Allport, Vernon ve Lindzey'in Değer Sınıflaması	57
Eduard Spranger'in Değer Sınıflaması	58
Sonuç.....	59

4. BÖLÜM

DEĞERLER EĞİTİMİNİN TEMELLERİ

Giriş.....	61
Bireysel Temelleri	63
Toplumsal Temelleri.....	63
Kültürel Temelleri	65
Felsefi Temelleri.....	66
Sonuç.....	68

5. BÖLÜM

KARAKTER VE DEĞER EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARI

Giriş.....	71
Karakter ve Değer Eğitimi Yaklaşımları	72
Karakter ve Değer Aktarma Yaklaşımları.....	73
Değer Telkini.....	74

Davranış Değiştirme.....	75
Karakter ve Değer Geliştirme Yaklaşımları.....	76
Ahlaki Muhakeme	76
Değer Analizi	79
Değer Açıklama	79
Bütüncül Karakter ve Değer Eğitimi Yaklaşımları.....	82
Adil Topluluk Okulları	82
Karakter Eğitimi	83
Sonuç.....	85

6. BÖLÜM

KARAKTER VE DEğER EğİTİMİNDE STRATEJİ, YÖNTEM VE TEKNİKLER

Giriş.....	87
Öğretim Stratejisi, Yöntemi ve Tekniği Kavramları	88
Öğretim Stratejileri	89
Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi	90
Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisi	91
Araştırma İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi.....	92
Öğretim Yöntemleri	93
Anlatım Yöntemi	94
Soru Cevap Yöntemi	96
Tartışma Yöntemi	98
Problem Çözme Yöntemi	99
Örnek Olay Yöntemi	103
Öğretim Teknikleri.....	104
Beyin Fırtınası Tekniği	104
Rol Yapma Tekniği	105
İstasyon Tekniği.....	106
Sonuç.....	107

7. BÖLÜM

DEĞER EĞİTİMİ VE BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

Giriş.....	109
Birlikte Yaşama Kültürü	110
Kültür	114
Dil	115
Din.....	117
Değerler	118
Tarih.....	119
Sonuç.....	120

8. BÖLÜM

MODERN VE ÇOK KÜLTÜRLÜ TOPLUMLARDA DEĞER KRİZİ

Giriş	123
Toplumun Değer Krizi.....	125
Ailenin Değer Krizi.....	127
Gençliğin Değer Krizi	131
Sonuç.....	132

9. BÖLÜM

KARAKTER VE DEĞER EĞİTİMİNDE ROL MODEL OLARAK ÖĞRETMEN

Giriş.....	135
Karakter ve Değer Eğitiminde Sosyal Öğrenme.....	136
Karakter ve Değerler Eğitiminde Öğretmenin Rolü	138
Karakter ve Değer Eğitiminde Öğretmen Tutumları	139
Demokratik Öğretmen Tutumu	140
Otoriter Öğretmen Tutumu	141
Serbest Öğretmen Tutumu.....	142
Öğretim Liderliği Tutumu.....	143
Sonuç.....	143

10. BÖLÜM

TÜRK EĞİTİM VE KÜLTÜR TARİHİNDE DEĞER EĞİTİMİYLE İLGİLİ ÖRNEKLER

Giriş.....	145
İbn-i Miskeveyh.....	146
Nasîreddin Tûsî	148
Kınalızâde Ali Efendi	150
İbn-i Miskeveyh, Tûsî ve Kınalızâde'de Ahlak Anlayışı.....	152
Sonuç.....	154
Kaynakça.....	155

Ekler

Ek-1: Yaşlı Adamı Düşürüp Parasını Çalan Yankesici Yakalandı	173
Ek-2: Bir Çaydanlık Aldı, 500 Bin Liralık Evini Kaybetti	174
Ek-3: Yaşlı Adamı Öldüresiye Döven Vicdansızlara Gözaltı Kararı ...	175
Ek-4: Bankalardan Usulsüz Kredi Çeken Şebekeye Operasyon	176
Ek-5: Kartal'da Çöken Binanın Enkazı Kaldırıldı	177
Ek-6: Kurban Bayramı Tatilinde İsyan Ettiren Çöp Yiğınlarına Karşı Seferberlik Çağrısı.....	178
Ek-7: Martı ile Deniz Perisi Masalı	179
Ek-8: Bir Menkıbe	181
Ek-9: Seni Seven Mehmet'in	182
Ek-10: Öğretmenim	183
Ek-11: Misafirperverliğimize Neler Oluyor?	184
Ek-12: Her Şey Arif İçin mi?	185
Ek-13: Aslan ile Deve Masalı	186

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Değer, Karakter ve Kişilik İlişkisi.....	7
Şekil 2. Kişiliğin Boyutları.....	7
Şekil 3. Nesnel Değerler Olarak Erdemler	13
Şekil 4. Karakter Gelişimi ve Eğitiminde Aile, Okul ve Çevre	20
Şekil 5. Değerlerin Bilim Dallarıyla İlişkisi.....	45
Şekil 6. Milton Rokeach'ın Değer Sınıflaması	49
Şekil 7. Scwartz'a Göre Değerler Arasındaki İlişkiler	52
Şekil 8. Değerler Eğitiminin Temelleri	62
Şekil 9. Karakter ve Değer Eğitimi Yaklaşımları.....	72
Şekil 10. Öğretim Stratejisi, Yöntem ve Teknikleri Arasındaki İlişki.....	87
Şekil 11. Soru Cevap: Çift Yönlü Etkileşim	96
Şekil 12. Tartışma: Çok Yönlü Bir Etkileşim	98
Şekil 13. Problem Çözme Yönteminin Aşamaları.....	100

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Değerlerin Temel Değerlerle İlişkilendirilmesi	51
Tablo 2. Kohlberg'in Ahlaki Gelişim Kuramı	77

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

“Değerli olan hiçbir şey, hayatta mücadelesiz kazanılmaz.”

James Brown

Giriş

İnsan, değerler alanında yaşayan bir varlıktır. Değer ise insanın çok yönlülüğünün bir sonucu olarak çeşitli disiplinlerin ilgi alanına giren bir konudur. Değerin ne olduğu, bir şeyin hangi özelliklere sahip olması ile değerli olacağı; evrenselliği ve zamana, kişilere ve toplumlara göre değişip değişmeyeceği meseleleri, ahlak felsefesi alanına katkıda bulunan düşünürlerin asırlardır cevaplarını bulmaya çalıştıkları önemli meselelerdir. Bununla birlikte değerlerin insanla ilgili bir alan olduğu konusunda fikir birliğinden bahsedilebilir (Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü [BASAGM], 2010). Temel insanî değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek aile, toplum ve okulun başlıca görevidir. Bu açıdan bakıldığında başarılı ve temel insani değerlerle donatılmış bireylerin yetiştirilmesi okulun temel amacı olarak ortaya çıkmaktadır (Ekşi, 2003). İnsani değerlerin, karakterle ilgili olduğu düşünüldüğünde paydaşlar olarak aile, okul ve toplumun karakter sahibi insanlar yetiştirme konusunda işbirliği içinde olmalarının zorunluluk arz ettiği anlaşılmaktadır.

Okullar, yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve sosyal davranışlarını etkileyebilmelidirler. Çağın getirdiği olumsuz durumlar karşısında, okullar öğrencilerine iyi tercihler yapabilmek için seçenekler gösterebilmeli ve aynı zamanda bu tercihleri yapabilme stratejilerini ve amaçlarını sunabilmelidirler. Bir toplumun geleceğinin iyi yetişmiş ve karakter sahibi insanlara bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir ve insanlar iyi ahlakî karaktere kendiliğinden sahip olamazlar. Bundan dolayı öğrenim çağındaki her bireyin uygun ahlakî kararlar ve davranışlar sergilemesine yardımcı olacak değerler ve becerilerle donatılması kaçınılmaz olarak okulların temel hedefleri arasında yer alır. Bu anlamda karakter eğitimi, öğrencilerin sorumluluklarını taşıyabilecekleri makul seçimler yapabilmelerine imkân sağlayan bilgi, beceri ve yeteneklerinin geliştirilmesi demektir (Ryan ve Bohlin, 1999). Dolayısıyla karakter eğitimi ayrı bir müfredat gibi değil, tam tersine okulun bütün ders programlarına eklenmiş bir müfredattır. Bu sebeple karakter eğitimi hap tarzı bir ilaç olarak düşünülmemeli, daha ziyade okul yaşamının bir parçası olmalıdır. Sınıf, olumlu karakter değerlerinin pekiştirildiği, modellendiği ve uygulandığı bir mekân olabilmeli, öğretmen de asıl görevin, kendi omuzlarına yüklediğinin farkında olmalıdır (Anderson, 2000).

Eğitim

Etimolojik olarak eğitim (education) kelimesi Latince bir kökten türetilmiş olup “Educare” ve “Educere” sözcüklerine karşılık gelmektedir. “Educare”, öğreneni özel bir beceriyle donatmak için talim ettirmek anlamına gelir ve bir sertifika, diploma ya da bir vasfın kazandırıldığının yazılı onayıyla sonlandırılır. “Educere” ise yetkinleşme, bireyin kendisini ve dünyayı keşfetmesine izin verme, kişi olarak fikirleri ve becerileri değerli olduklarından fikirleri izlemek ve becerileri geliştirmek anlamını içermektedir. İdeal olarak hem “educare” hem de “educere” yaklaşımının aynı paralellikte dikkate alınması gerektiği savunulmaktadır. Türkçe de ise eğitim kavramı köken itibarıyla “eğ”, “eğmek” kökünden türetilmiş olup bükme, uygulamak,

öğretmek, yetiştirmek, geliştirmek, alıştırmak, egemenlik altına almak, yönlendirmek gibi anlamlara gelmektedir (Yayla, 2005).

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizisi (Oğuzkan, 1993), insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci (Fidan, 1996), bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci (Ertürk, 1974), bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimleri edindiği süreçler toplamı (Gürkan, 2001), ferdin zihni, fiziki ve karakter itibarıyla geliştirilmesi olarak tanımlanabilir (Tozlu, 2003). Bireyin kişilik ve karakter oluşumunu etkileyen iki ana etkenin olduğu eğitimciler tarafından kabul edilmektedir. Bunlar, bireyin kendi yapısından kaynaklanan kalıtsal özellikleri ile sosyal ve kültürel çevreden kaynaklanan çevresel özellikleridir. Yani bireyin almış olduğu eğitimidir (Aydın, 2016). Eğitim, belli amaçlar doğrultusunda bireye belirli davranışları kazandırmak, istenmeyen davranış ve alışkanlıkları istenenlerle değiştirmek olarak da tanımlanabilir (Ergün, 1997). Bireyleri istenilen bir yaşam düzeyine ulaştırma çabasının en etkili araçlarından biri de eğitimidir. Ulaşılmak istenen düzeyin değerlerini yerleştirmek, toplumu bu doğrultuya yönlentecek kişi ve grup davranışlarını oluşturmak, buna engel olabilecek değer ve davranışları değiştirmek eğitimle mümkün olabilmektedir (Ergüneş, 2007).

Eğitilmek istenen insan olduğu için eğitim bir insan işidir ve insanla var olmuştur (Tozlu, 2006). Eğitim, bireyin yetiştirilmesi, mükemmelleştirilmesi ve hayatın gerçekleri karşısında donanımlı hale getirilmesidir. Eğitimin kafa kadar kalbe, zihin kadar vicdana dokunması, karakter sahibi insanlar yetiştirilmesine katkı sağlaması gerekir (Tozlu, 2003). Bunun için ahlaki temellerin sürekli canlı tutularak beslenmesi büyük önem taşımaktadır. Ahlaki temellerin çöküşü, insanın çöküşü olarak kabul edilebilir. Toplumda insani boyutu oluşturan değerler sisteminin yitirilmesi toplumsal çöküşün hızlanmasına neden olabilir (Tozlu, 1992). Oysa her toplum kendini yaşatacak, geliştirecek bir eğitime ihtiyaç duyar. Bunun için insanı